

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **V. D. N.**, zastoupený Mgr. Vratislavem Polkou, advokátem se sídlem Vinohradská 22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnost žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 8. 2016, č. j. 75 Az 30/2016 – 29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 12. 7. 2016, č. j. OAM-78/LE-LE05-LE05-PS-2016, byl žalobce podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), zajištěn v Zařízení pro zajištění cizinců Drahonice a doba zajištění byla stanovena do 26. 10. 2016.

II.

[2] Žalobce podal proti výše uvedenému rozhodnutí žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, který ji zamítl rozsudkem ze dne 23. 8. 2016, č. j. 75 Az 30/2016 – 29.

[3] V odůvodnění rozsudku krajský soud uvedl, že se nejprve zabýval otázkou, zda je žalobou napadené rozhodnutí přezkoumatelné. Dospěl přitom k závěru, že důvody, pro něž přistoupil žalovaný k omezení osobní svobody žalobce, byly řádně vyjádřeny v žalobou napadeném rozhodnutí, které lze označit za dostatečné a plně přezkoumatelné.

[4] Krajský soud se dále zabýval tím, zda nedošlo ke splnění podmínek pro uložení některého ze zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu. Vycházel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2014, č. j. 9 Azs 192/2014 - 29, i z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2013, č. j. 9 As 52/2013-34, ze kterých vyplývá, že má-li být využito mírnějších prostředků než zajištění, a to zvláštních opatření, musí být dán předpoklad, že cizinec bude se státními orgány spolupracovat při realizaci tohoto opatření a že neexistuje důvodná obava, že se bude vyhýbat řízení o udělení mezinárodní ochrany.

[5] Uvedený právní názor je aplikovatelný i na případ žalobce, neboť ten se opakovaně dopustil protiprávního jednání, a to nelegálním pobytem i nerespektováním správního rozhodnutí o vyhoštění, čímž vyjádřil svoji neúctu k právnímu řádu České republiky a je u něj důvodná obava, že by se správním orgánem nespolupracoval i nadále a mařil řízení o udělení mezinárodní ochrany. Důvody, pro které žalovaný nepřistoupil k užití zvláštního opatření, jsou popsány v napadeném rozhodnutí dostatečným a ve vztahu k žalobci individualizovaným způsobem. Porušení právních povinností ze strany žalobce je totiž natolik vážné, že potenciální vztah žalobce k přítelkyni žijící v České republice neskýtá dostatečnou záruku pro uplatnění mírnějšího institutu, než je zajištění, které je jediné schopné zabezpečit zájem státu na jeho vycestování.

III.

[6] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[7] Podle názoru stěžovatele se krajský soud řádně nevypřádal se všemi žalobními námitkami, respektive stěžovatel nesouhlasí se způsobem, jakým bylo vypořádání provedeno. Tuto námitku lze vztáhnout zejména k otázce, zda bylo v případě stěžovatele nezbytné zajištění, či by bylo dostačující uložení zvláštního opatření. Zajištění představuje až poslední institut, kterého by mělo být vůči cizinci užito, a mělo by být také náležitě odůvodněno skutkovými okolnostmi. V daném případě nejsou dány žádné okolnosti, které by odůvodňovaly užití tohoto institutu. Stěžovateli je vytýkáno, že podal žádost o mezinárodní ochranu až po několika letech pobytu na území České republiky a že neuvedl nic, co by odůvodňovalo jeho žádost o mezinárodní ochranu. Tyto okolnosti jsou však předmětem zkoumání v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu a nikoliv předmětem řízení o zajištění. Nelze odůvodňovat zajištění stěžovatele tím, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je bezpředmětná, neboť o této otázce nebylo doposud rozhodnuto. Doba podání žádosti by rovněž neměla být vyhodnocena takto přísně. Stěžovatel v minulosti pobýval na území legálně, následně se dostal do problémů při vedení řízení o správním vyhoštění, nicméně až nyní, tedy po vykonatelnosti rozhodnutí o správním vyhoštění, aktuálně hrozilo, že se bude muset vrátit do vlasti. Je pak samozřejmě logické, že žádost o mezinárodní ochranu podá v době, kdy má být přemístěn do domovské vlasti, kde se obává nebezpečí.

[8] Žalovaný v podstatě nehodnotil možnost užití zvláštních opatření, přičemž toliko z konstatování, že stěžovatel pobýval na území České republiky nelegálně, dovozoval neúčinnost mírnějších opatření. Stěžovatel se přitom nemohl blíže vyjádřit k vlastní ochotě případně se podrobit omezujícím opatřením. Namítl, že nebyla dostatečně posouzena možnost uložení mírnějších omezujících opatření. V podané žalobě přitom výslovně

pokračování

upozornil na to, že správní orgán je povinen zkoumat tuto možnost a vypořádat se náležitě s důvody pro neuložení takového opatření. Stejně tak je nutno odmítnout závěr, že je z jeho předchozího jednání zjevné, že Českou republiku neopustí a bude mařit své vyhoštění. Stěžovatel se pouze snaží dosáhnout náležitého posouzení své životní situace a umístění do zařízení pro zajištění cizinců považuje za nadbytečné a nepřiměřené opatření. Je přesvědčen, že by postačovalo uložení mírnějšího opatření. Má na území České republiky kde bydlet, má pevnou adresu, kde žije se svou přítelkyní, jeho adresa je správním orgánům dobře známa.

[9] Stěžovatel se domnívá, že rozsudek krajského soudu nebyl náležitě odůvodněn. Posouzení žalobních bodů není srozumitelné, je pouze obecné, bez ohledu na aktuální situaci stěžovatele a koncepci a znění žalobních námitek. Bylo evidentně porušeno jeho právo na spravedlivý proces, protože státní orgány nedostály svým povinností na vydání řádného, přesvědčivého a přezkoumatelného rozhodnutí.

IV.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci zajištění stěžovatele v zařízení pro zajištění cizinců, tak i rozsudek krajského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Krajský soud v závěrech a postupu správního orgánu nezákonnost ani vady řízení neshledal, veškeré žalobní námitky stěžovatele vypořádal. Se závěry napadeného rozsudku žalovaný plně souhlasí.

[11] Stěžovatel vyjma obecných sdělení, včetně širokého právního rozboru, neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, které by vyvracely zjištění žalovaného, na základě kterých bylo rozhodnuto o jeho zajištění v zařízení pro zajištění cizinců, tedy zejména nelegální pobyt, resp. opakované porušování právního řádu České republiky nebo odmítnutí povinnosti vycestovat z území České republiky.

[12] Bylo jednoznačně prokázáno, že stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Proto je nutné s ním vést řízení ve věci mezinárodní ochrany za současného omezení jeho osobní svobody. O udělení mezinárodní ochrany stěžovatel požádal teprve po několika letech nelegálního pobytu na území České republiky, a to až po svém zadržení a zajištění za účelem realizace správního vyhoštění a umístění do zařízení pro zajištění cizinců. Je zřejmé, že mohl požádat o mezinárodní ochranu v průběhu svého předchozího pobytu na území České republiky. Z výpovědi stěžovatele, ani z jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany nevyplynulo naprosto nic, co by mu nebylo známo již před jeho zajištěním nebo by mu bránilo v podání žádosti o mezinárodní ochranu.

[13] Bylo také jednoznačně prokázáno, že stěžovatel nerespektoval svou zákonnou povinnost vycestovat z území České republiky a Evropské unie, a to ani poté, co mu bylo uloženo správní vyhoštění. Z tohoto důvodu by uplatnění zvláštního opatření podle § 47 zákona o azylu nebylo účinné. Za situace, kdy cizinec nevycestoval z území v době stanovené rozhodnutím o správním vyhoštění, je vyloučeno uložení zvláštního opatření namísto jeho zajištění.

[14] Žalovaný je přesvědčen, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Stěžovatel tak činil zcela vědomě a k ukončení jeho protiprávního jednání nedošlo z jeho vůle, ale teprve zákrokem Policie ČR. Žalovaný proto shledal zcela po právu naplnění podmínek stanovených v § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, a to na stanovenou dobu 110 dnů.

[15] Žalovaný je přesvědčen, že nejednal v rozporu ani s doporučením UNHCR o zajištění, Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod či s existující judikaturou správních soudů. Rovněž napadené rozhodnutí splňuje požadavky stanovené v § 68 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

[16] Co se týče délky omezení svobody po dobu 110 dnů, správní orgán má možnost správního uvážení, při respektování stanovených zákonných podmínek. Tato použitá míra správního uvážení nijak nevybočuje z obvyklých mezí v obdobných případech. Rovněž stanovení doby zajištění je dostatečné a řádně odůvodněné, počítá se standardní zákonnou lhůtou k provedení řízení o udělení mezinárodní ochrany, stejně jako s dalšími navazujícími úkony.

[17] S ohledem na výše uvedené považuje žalovaný kasační stížnosti za nedůvodnou, a proto navrhl, aby ji Nejvyšší správní soud zamítl.

V.

[18] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[19] Kasační stížnost není důvodná.

[20] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že na projednávaný případ nedopadá právní úprava § 104a s. ř. s. Již v rozsudku ze dne 31. 7. 2013 č. j. 7 Azs 19/2013 – 38, publikován pod č. 2971/2014 Sb. NSS, zdůraznil, že *„zkoumání přijatelnosti kasační stížnosti je na místě pouze u věcí, jejichž meritem je posouzení otázky udělení nebo neudělení některé z forem mezinárodní ochrany včetně posouzení, zda správní řízení ve věci této otázky bylo vedeno v souladu se zákonem. [...] Proto, jako je tomu v dané věci, není důvodu se zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti v případě, je-li meritem otázka setrvání cizince v přijímacím středisku, pokud se tento domáhá udělení mezinárodní ochrany, včetně případného přezkumu rozhodnutí správního orgánu ve správním soudnictví“*. V přezkoumávané věci se jedná o povinnost stěžovatele setrvat v zařízení pro zajištění cizinců. Nejedná se o udělení nebo neudělení mezinárodní ochrany. Proto nebylo třeba zabývat se přijatelností kasační stížnosti (srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 1. 2014 č. j. 2 Azs 10/2013 – 62, nebo usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2015, č. j. 9 Azs 66/2014 – 69, publikované pod č. 3181/2015 Sb. NSS; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná také na www.nssoud.cz).

[21] Jelikož stěžovatel napadá rozsudek krajského soudu také pro jeho nepřezkoumatelnost, zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve touto stížní námitkou,

pokračování

protože by bylo předčasné, aby se zabýval právním posouzením věci samé, pokud by byl napadený rozsudek nepřezkoumatelný.

[22] Jak vyplývá z konstantní judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu, má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal soud za rozhodný, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje argumentaci účastníků řízení za nedůvodnou (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97 a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 - 62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 - 75). Meritorní přezkum rozsudku je tak možný pouze za předpokladu, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno v jeho výroku. Tato kritéria napadený rozsudek splňuje, neboť je z jeho odůvodnění zcela zřejmé, jakými úvahami byl při posouzení věci v rozsahu žalobních bodů krajský soud veden a k jakému závěru na jejich základě dospěl. Skutečnost, že stěžovatel se závěry krajského soudu nesouhlasí, nepředstavuje důvod pro zrušení napadeného rozsudku pro jeho údajnou nepřezkoumatelnost.

[23] Ze správního spisu vyplývá, že rozhodnutím Policie České republiky, Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, ze dne 10. 9. 2015, č. j. KRPA-252450-69/ČJ-2014-000022, bylo stěžovateli uloženo správní vyhoštění a stanovena doba, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie v délce 18 měsíců s odůvodněním, že v České republice opakovaně pobýval bez platného oprávnění k pobytu. Dne 4. 7. 2016 byl stěžovatel na základě rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, č. j. KRPA-255182-15/ČJ-2016-000022, zajištěn za účelem správního vyhoštění na dobu 30 dní. Dne 8. 7. 2016 pak podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice s ohledem na to, že zde má přítelkyni, dlouhodobě zde žije a přivykl si na místní způsob života. K žádosti dále doplnil, že je státním příslušníkem Vietnamské socialistické republiky, svobodný, bezdětný, na území České republiky vstoupil v roce 2008 na základě víza za účelem podnikání, v minulosti nikdy o udělení mezinárodní ochrany nežádal a v České republice chce zůstat, neboť zde žije jeho přítelkyně, se kterou bydlí, a rovněž další jemu příbuzné osoby. Ve Vietnamu by navíc neměl možnost zajistit si práci. V protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany pak stěžovatel k dotazům správního orgánu zodpověděl, že z Vietnamu odcestoval kvůli finančním problémům jeho rodiny, kdy mu známý doporučil začít pracovat v České republice. Ve svém domovském státě žádné potíže neměl. Žalovaný následně vydal žalobou napadené rozhodnutí o zajištění stěžovatele v zařízení pro zajištění cizinců.

[24] Podle § 46a odst. 1 písm. c) zákona o azylu „Ministerstvo může v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se brozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k

trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.“

[25] Podle § 47 odst. 1 zákona o azylu „Zvláštním opatřením se rozumí rozhodnutím ministerstva uložená povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany a) zdržovat se v pobytovém středisku určeném ministerstvem, nebo b) osobně se hlásit ministerstvu v době ministerstvem stanovené.“

[26] Ve věci je nesporné, že stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v zařízení pro zajištění cizinců. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem krajského soudu i žalovaného v tom, že existují oprávněné důvody se domnívat, že stěžovatel podal tuto žádost pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Tomuto závěru nasvědčuje skutečnost, že stěžovatel podal žádost teprve po sedmi letech pobytu na území České republiky a po dvou letech nelegálního pobytu zde. Navíc tak učinil až v okamžiku, kdy byl zajištěn za účelem realizace pravomocně uloženého správního vyhoštění. Ostatně i sám stěžovatel v kasační stížnosti tento závěr o účelovém podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany potvrdil, když výslovně uvedl, že ji podal, protože mu po vykonatelnosti rozhodnutí o správním vyhoštění aktuálně hrozilo, že se bude muset vrátit do vlasti.

[27] K vydání rozhodnutí podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je dále třeba splnit zákonnou podmínku, že nelze účinně uplatnit zvláštní opatření podle § 47 téhož zákona. V této souvislosti stěžovatel namítl, že bylo možné účinně uplatnit zvláštní opatření podle § 47 odst. 1 zákona o azylu, a že žalovaný tuto možnost dostatečně neposoudil.

[28] Volba mírnějších opatření než je zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany, mezi něž lze řadit zmíněné zvláštní opatření, je vázána na předpoklad, že žadatel bude se státními orgány spolupracovat při realizaci tohoto opatření a že uložení zvláštního opatření je dostatečné k zabezpečení jeho účasti v řízení ve věci mezinárodní ochrany. Pokud zde existují skutečnosti nasvědčující tomu, že by žadatel správní řízení mařil, nelze přistoupit ke zvláštnímu opatření.

[29] Žalovaný se možností uložení zvláštního opatření v napadeném rozhodnutí řádně zabýval. Uvedl, že bylo jednoznačně prokázáno, že stěžovatel nerespektoval svou zákonnou povinnost vycestovat z území České republiky a Evropské unie, a to ani poté, co mu bylo uloženo správní vyhoštění. Proto dospěl k závěru, že by uložení zvláštního opatření nebylo účinné. Tento závěr učinil s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2014, č. j. 9 Azs 192/2014 - 29, podle kterého za situace, kdy cizinec nevycestoval z území v době stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění, a je proto rozhodováno o jeho zajištění za účelem správního vyhoštění, je v zásadě vyloučeno, aby správní orgán přistoupil namísto jeho zajištění k uložení zvláštního opatření.

[30] Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem konstatuje, že výše uvedený právní názor je aplikovatelný i na případ stěžovatele. Žalovaný mohl při hodnocení využitelnosti zvláštního opatření vycházet z konkrétního jednání stěžovatele, který od roku 2014 nelegálně pobýval na území České republiky a nerespektoval ani pravomocné rozhodnutí o správním vyhoštění, u něhož již uplynula lhůta k vycestování. Stěžovatel si byl vědom svého protiprávního jednání a dlouhodobě v něm pokračoval, čímž prokázal neúctu k právnímu řádu České republiky. Nelze se proto domnívat, že by se mohlo jeho

pokračování

jednání do budoucna zásadním způsobem změnit. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že zajištění stěžovatele provedené žalovaným nevybočilo z mezí zákonnosti a bylo přiměřené.

[31] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[32] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. října 2016

Mgr. David Hipšr
předseda senátu